

Canvi radical

Fins ara no s'havia produït mai a tot l'Estat espanyol, i poques vegades en altres indrets, que un sacerdot catòlic acusat d'abusos sexuals i violació fos expulsat de la professió —tècnicament, es diu de “l'estat clerical”—, com ha passat ara a Mallorca, sense que s'hi hagi pronunciat la justícia ordinària. Fins ara allò habitual era que la jerarquia de l'organització vaticana cobris l'afer per intentar que l'escàndol no sortís a l'opinió pública. Històries d'aquestes han sovintejat els últims anys. Tant com que algunes interpretacions de la sorprenent elecció de l'argentí Jorge Mario Bergoglio com a nou cap del Vaticà han volgut veure-hi la necessitat de fer acabar l'excés de tebiesa de les jerarquies catòliques a l'hora d'enfrontar-se a les acusacions de pederàstia.

La decisió del Tribunal Eclesiàstic de Mallorca d'expulsar de “l'estat clerical” el capellà Pere Barceló, de 60 anys, el qual ha estat acusat d'ha-

El Tribunal Eclesiàstic de Mallorca ha expulsat de “l'estat clerical” un capellà acusat d'abusos sexuals i violació. La primera vegada que passa a l'Estat espanyol.

ver abusat sexualment de tres nines quan tenien uns 10 anys —avui ja dones—, així com d'haver-ne violat una, és una mostra del canvi que s'està produint en el si de l'organització catòlica. Una muda, però, que costa de fer.

De l'ocultació a l'esclat. Un dia de juny de 1989, un jove catequista de

la parròquia de Can Picafort (municipi de Santa Margalida) entrà sobtadament a la rectoria i, segons assegurà en la denúncia que interposà davant la Guàrdia Civil, es trobà el rector, Pere Barceló, abusant sexualment d'una nina de 10 anys. Però la criatura, en ser interrogada posteriorment pel fiscal, va negar el testimoni del jove catequista que aleshores tenia 18 anys, i que respon al nom de Mateu Ferrer, avui un conegut periodista del *Diario de Mallorca*. La suposada víctima ara ha dit que en aquells moments negà el fets perquè fou coaccionada pel capellà.

En aquell moment Ferrer féu arribar al bisbat, quan n'era titular Teodor Úbeda, el seu testimoni. Però assegurà que es trobà amb un mur granític davant seu: se li recriminà que hagués denunciat el cas a la Guàrdia Civil en lloc de tapar-lo “per preservar la imatge de l'Església”, i l'advertiren que, malgrat els seus esforços, “el cas no arribarà enlloc”. Com així va ser.

L'afer, en fi, passà a dormir el somni dels justos en un calaix de la fiscalia. Fins que el gener de 2011 tot féu un tomb radical. TV3 estava preparant un reportatge —emès posteriorment amb el títol *Els monstres de casa meva*— dedicat als abusos de menors que recollia el cas mallorquí. El periodista era un dels entrevistats. Coincidint amb el treball televisiu, una altra dona denuncià Barceló davant el bisbat per abusos sexuals quan ella era una nina de tendra edat. El gener de 2011 el bisbe Jesús Murgui —el qual ocupà el càrrec després de la mort d'Úbeda— ordenava una investigació sobre els fets. Al cap de dos mesos una altra al·lota, en una altra població on també havia fet feina de capellà Barceló, Cala Rajada, acusava davant el bisbe el mateix sacerdot d'haver-la abusada sexualment quan era una nina.

Malgrat que passava per ser molt conservador, Murgui demostrà que era força diferent del seu antecessor suposadament progressista. Sensible al canvi d'orientació incipient del catolicisme respecte dels afers d'abusos sexuals a menors per part dels capellans —ja sovintejavem les veus contra l'opacitat de l'Església vaticana sobre els casos de pederàstia ocorreguts arreu del món—, ordenà la investigació

Pere Barceló ha estat expulsat de la professió de sacerdot i s'enfronta a la possibilitat d'una pena de presó de 18 anys si és considerat culpable.

sobre les dues denúncies i, posteriorment, apartà l'acusat, Pere Barceló, de la professió, cosa que li impedí de poder exercir a la parròquia, Can Picafort, de la qual era titular.

En aquell moment arribaren al bisbe mostres d'incomprensió, per part d'un bon grapat de capellans, per la decisió presa. Segons va publicar el *Diario de Mallorca* –que és el diari que, per òbvies raons, coneix més bé el cas– Murgui hagué de fer front a una vertadera rebel·lió sorda de capellans de la Part Forana de Mallorca que li recriminaven una excessiva duresa contra Barceló.

Durant més d'un any i mig la investigació interna del bisbat seguí el seu lent curs. El novembre de 2012 un nou episodi la sacsejà. La dona de Can Picafort, que era una nina de 10 anys quan negà que Barceló hagués abusat d'ella, interposà una denúncia penal i una altra de canònica contra el capellà del qual assegurava que no sols n'havia patit els abusos –tal com va dir que havia vist el jove catequista– sinó que també l'havia violada en reiterades ocasions. L'acusació, ja greu de per si, assolí més altes cotes d'iniquitat. Les altres dues dones, a l'últim, també han acabat denunciant Barceló als tribunals.

Des d'aquell moment la justícia ordinària ha anat investigant en paral·lel al procés canònic. Aquest últim arribava a la sentència feta pública el passat 21 de març que condemnava Pere Barceló a l'expulsió de "l'estat clerical" davant les convincents acusacions de les tres dones, que no es coneixen entre si. El condemnat hi pot recórrer en contra davant de l'anomenat Tribunal de Roma, al Vaticà, la màxima autoritat interna catòlica.

Passi el que passi amb l'expulsió de la professió, el més greu per a Barceló és, potencialment, el que decideixi en el seu dia la justícia, la qual ha demanat tot el procés canònic per estudiar si pot tenir aportacions rellevants per al cas penal. La instrucció no ha acabat, ni consta en quin termini es pot esperar que acabi. Això sí, cas que Barceló sigui considerat culpable, es pot enfrontar a 18 anys de presó.

Miquel Payeras

Silenci i comprensió

Malgrat les veus que en els últims anys clamen contra els silencis i, pitjor, les mostres de comprensió envers els pederastes que treballen com a professionals del catolicisme, les coses només han canviat una mica. Si més no, a Mallorca només han canviat a la cúpula jeràrquica. Perquè, entre els professionals del clero, el corporativisme hi continua imperant. Això, com a mínim. Però tampoc és estrany trobar-hi mostres de menyspreu envers les víctimes d'abusos i la comprensió més increïble per l'acusat. Quan es va conèixer que el Tribunal Eclesiàstic deixava fora de "l'estat clerical" Pere Barceló a causa dels "gravíssims fets" dels quals se l'acusa, la reacció dels professionals del catolicisme a Mallorca va ser un silenci molt espès.

Però, no és només que fossin silencis. El capellà actual de Can Picafort, Pere Fiol, el qual substituï el càrrec a Barceló, va declarar a *Última Hora Ràdio* que la dona que ha assegurat ser víctima d'abusos sexuals i de violacions "va molt lleugera, no és gens cohibida, i tothom sap que ha tingut moltes parelles". A més, assegurà que "tot el poble" està a favor de Barceló i que, si de cas, l'acusat tingué "un mal moment". Arribà a comparar la possible violació amb un accident de trànsit que hom té per pròpia culpa: "Tothom té un mal moment, té un accident, paga la multa i segueix endavant amb la seva vida". L'advocat de l'al·lotja acusadora ja ha anunciat una querrel·la contra Fiol per aquestes opinions que va insistir a expressar, si fa no fa, l'endemà en una entrevista al *Diario de Mallorca*.

No va ser l'únic. Uns altres capellans han manifestat a mitjans de comunicació locals que la pena imposada a Barceló és "excessiva", que si "se'n penedís hauria de poder tornar" al sacerdoci i fins i tot el capellà titular de la parròquia Sa Pobla, Joan Pons, va arribar a dir que "a Jesucrist el condemnaren i era innocent", segons publicà el mateix diari abans citat.

Tanta reacció favorable al possible pederasta hi hagué, que el bisbe de Mallorca, Javier Salinas, se sentí obligat a escriure en el seu bloc d'Internet: "Jo no me rent les mans". I hi afegí que "el correctiu per a la persona [Pere Barceló] és una manera de dir a les víctimes: reconeixem el dolor que vos han causat i la injustícia que vos han fet".

Unes paraules que no li generaren gaire simpatia entre els col·legues de la professió que s'havien arreglerat en defensa de l'acusat. Un capellà, Miquel Mulet, rector de Capdepera i Cala Rajada, penjà al mateix bloc d'Internet del bisbe una opinió contrària: "La pena és excessiva i, a més, no contempla la rehabilitació", i hi afegí que ell mateix fou víctima d'abusos sexuals quan era al·lot, "i la meua postura va ser allunyar-me d'aquella persona i perdonar-la".

El bisbe actual, Javier Salinas, ha mostrat la seua solidaritat amb les víctimes.